

**AQUEST ÉS UN
PROBLEMA ESTÈS
A EUROPA**

Núria Esponellà

Esriptora

De set en set

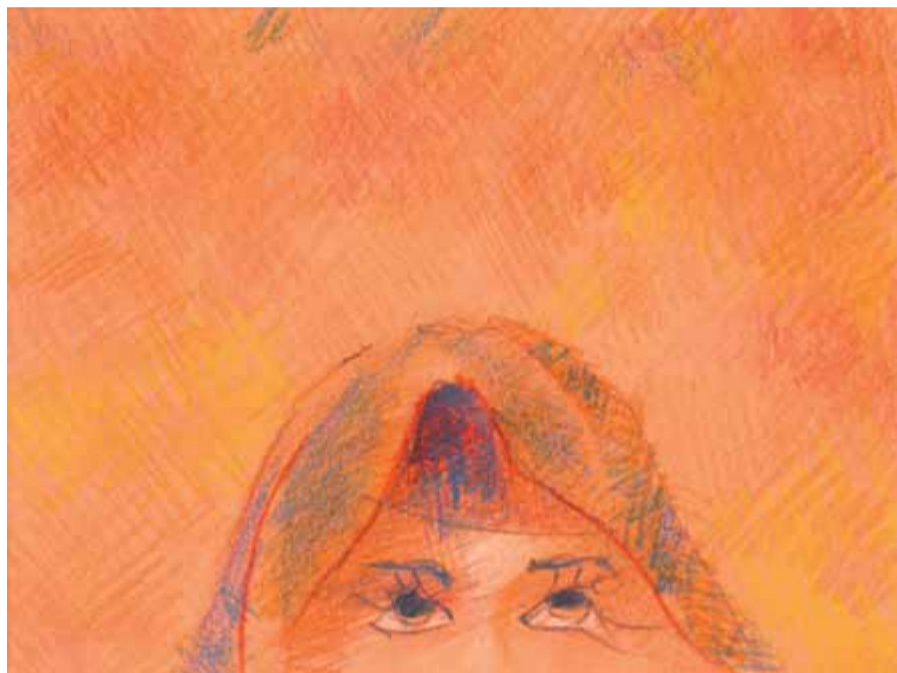
Josep M.
Pasqual

‘Per què tothom em mira això del cap?’

Conec el cas d'una nena que va començar el curs escolar canviant: portava vel i vestit llarg fins als peus, això sí, la cara descoberta com a única concessió al rigor de la indumentària. Sembla que el canvi es va produir després d'un viatge al Marroc, el país d'origen familiar. M'expliquen que tant professors com companys de classe han fet esforços perquè la nena no es trobi desubicada dins l'espai múltiple i divers del centre, com l'anequet lleig d'un conte en blanc i negre. Sobretot perquè l'alumna en qüestió no va a la piscina i, a la pràctica, tampoc fa gimnàstica ni música, activitats que l'Alcorà no prohibeix a les noies; per tant, és més una qüestió cultural que no pas religiosa. Encara que la direcció del centre ha advertit els pares de la conveniència que la seva filla participi en totes les classes, això no ha estat possible de moment, en part per la prudència extrema amb què Ensenyament tracta aquests casos. De manera que sembla que hi hagi alumnes que poden deixar de fer assignatures obligatòries, si els pares hi són contraris. Però impedir que una nena segueixi el mateix currículum que la resta d'alumnes deu ser com a mínim una acció discriminatòria. Es pot permetre que algunes famílies no facin cas de les normes dels centres públics i impedeixin que les seves filles facin assignatures comunes? Aquest és un problema estès a Europa i hi ha precedents de sentències, com la que va dictar el Tribunal Federal Contenciós Administratiu d'Alemanya, que el 2013 va dictaminar que ser musulmana no exonera les noies del deure de participar en l'activitat de natació. Al nostre país, hi ha casos aïllats que poden augmentar si no s'aborda el problema amb rigor.

QUAN PARLEM D'AQUESTS TEMES sempre apareix la mateixa resposta: si s'obliga, podríem crear un efecte dòmino. Que potser no el tenim ja? No és un tsunami, el cas de *Charlie Hebdo*? Amb això no vull fer demagògia, la ma-

JOAN OLLER

joria de ciutadans apostem pel respecte i la convivència entre cultures, sense que s'obligui ningú a perdre la seva identitat per "integrar-se". Però hi ha normes comunes i un ensenyament públic laic, igual per a tothom. I si s'ha d'adaptar, que ho legislin amb claredat. Aquests dies s'ha obert un debat molt interessant sobre la llibertat d'expressió, les causes del gihadisme i la manera d'afrontar-lo, i la qüestió no és només una pugna entre religió i laïcitat sinó entre fanatisme i intolerància.

Impedir que una nena segueixi el mateix currículum que la resta d'alumnes deu ser com a mínim una acció discriminatòria

A mi i a molta gent, m'imagino, ens interessa la bona convivència. Però, de la mateixa manera que si es renuncia a reproduir noves portades satíriques no ha de ser pas per covardia sinó per necessitat d'apaivagar l'ambient i no fer el joc als violents, també si fem excepcions en l'ensenyament públic, han de ser ben justificades. I si l'educació i les polítiques socials són les que ajuden a cohesionar la societat, que deixin de retallar en serveis socials, perquè les solucions han de venir de la justícia social, i que demanin també l'acompliment de drets i deures que assegurin la igualtat de condicions.

DE MOMENT, ELS CASOS com el que cito són minoritaris i es poden resoldre treballant conjuntament amb la comunitat musulmana per prevenir-los. Falta cultura, molta cultura. Per cert, sé que la nena en qüestió s'està llegint un llibre titulat *Per què tothom em mira això del cap?*, on la protagonista és una alumna que porta vel; segurament s'hi deu sentir identificada.

“Perro mea”

Vaja maldecap ha provocat Carme Forcadell als mitjans de comunicació en llengua espanyola quan han hagut de traduir l'expressió "Això és can Pixa". Alguns han optat per la forma "Esto es un cachondeo"; però no és ben bé el mateix. "Cachondear", en espanyol de Mèxic, vol dir "Fer carícies amoroses (un home a una dona)"; i a mi em sembla que Forcadell no estava dient això. En espanyol d'Espanya, en canvi, "cachondear" vol dir "burlar-se", i a mi em sembla que Forcadell tampoc no estava dient això. Certament, la frase feta de Forcadell té a veure amb "no prendre's seriosament algú o alguna cosa", però el registre informal del "can Pixa" té, a més, un punt de pejoratiu i unes connotacions negatives que van més enllà del "cachondeo". Tant "can Pixa" com "cachondeo" són expressions populars, però "can Pixa" és, a més d'una paraula, una paraulota.

Altres mitjans de comunicació, amb un esforç cognitiu notable, han traduït "Això és can Pixa" per "Esto es un meadero". És una solució imaginativa, però el text d'arribada tampoc no vol dir el mateix que el text de partida. El "meadero" és literalment "un lloc destinat a orinar o usat amb aquesta finalitat"; en canvi, "can Pixa" és una combinació metàfora pura i motiu onomàstic.

És possible que altres mitjans de comunicació o d'opinió, víctimes de la idiòcia de les traduccions automàtiques que tant ens afecta, hagin provat d'aplicar "Això és can Pixa" a l'eina traductora. I s'hauran trobat amb una construcció semànticament agramatical: "Esto es can Mea". No tant el "Pixa" com el "can" és problemàtic en la parella català-espanyol. El "can", en el sentit de "casa", no funciona en espanyol, que ceneix el significat, en primera instància, a "perro". Així, l'error de traducció acostaria més el resultat a "Esto es perro Mea" que a "Esto es casa Mea", si bé totes dues solucions són penoses, l'una per incomprensible i l'altra per gens genuïna.

La llengua, com ens ha demostrat Forcadell (lingüista abans que activista), també és una estructura d'estat. A la pròxima: "A Xerta tenen la figa oberta." A veure com se'n surten.

**EN
SÍSIF**

Jordi Soler

